

Główny
Urząd
Miar

Biuro Służby Miar

Sprawozdanie

z wykonanych kontroli

w 2017 roku

Warszawa, 2018 rok

WSTĘP

Główny Urząd Miar jest urzędem administracji rządowej, właściwym w sprawach miar i probiernictwa.

Prezes Głównego Urzędu Miar, zgodnie z ustawą z dnia 11 maja 2001 r. – Prawo o miarach (Dz. U. 2016 poz. 884, 1948, z 2017 r. poz. 976 oraz z 2018 r. poz. 376), jest centralnym organem administracji rządowej nadzorowanym przez ministra właściwego do spraw gospodarki.

Organizację Głównego Urzędu Miar określa:

1. Statut nadany przez ministra właściwego do spraw gospodarki w drodze zarządzenia z dnia 2 grudnia 2016 r. w sprawie nadania statutu Głównemu Urzędowi Miar (M.P. poz. 1199).
2. Regulamin organizacyjny Głównego Urzędu Miar, stanowiący załącznik do zarządzenie nr 5 Prezesa Głównego Urzędu Miar z dnia 7 listopada 2017 r. (Dz. Urz. GUM, poz. 27).

W zakresie kompetencji Głównego Urzędu Miar znajdują się zagadnienia związane z metrologią naukową, prawną i przemysłową oraz probiernictwem.

W corocznych sprawozdaniach Głównego Urzędu Miar (dostępnych na stronie internetowej GUM) prezentowane są informacje z zakresu nadzoru Prezesa GUM nad przestrzeganiem przepisów ustaw: Prawo o miarach oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o systemie tachografów cyfrowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 891), ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o towarach paczkowanych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1161) i ustawy z dnia 1 kwietnia 2011 r. – Prawo probiercze (Dz. U. z 2017 r. poz. 886).

Szczególne miejsce zajmują w nich, przygotowane przez Biuro Służby Miar Głównego Urzędu Miar, zestawienia wyników kontroli wykonanych przez jednostki nadzorowane administracji miar i administracji probierczej, analizy i porównania.

Biuro Służby Miar odpowiada za realizację ustawowych zadań Prezesa wynikających z ww. ustaw oraz merytorycznego i organizacyjnego nadzoru nad administracją terenową.

W celu zapewnienia najwyższych standardów podejmowane są inicjatywy nakierowane na ujednocianie sposobów działania poprzez przygotowywanie jednolitych wytycznych, zasad i systematyczne wdrażanie przyjętych rozwiązań, jednocześnie dostosowując się do zmieniających się warunków.

Udoskonalany jest proces planowania działalności kontrolnej, koncentrując ją na najważniejszych sferach objętych zakresem nadzoru administracji miar i probierczej. Ustalając kierunki działań kontrolnych, wspomaganych odpowiednimi wytycznymi Prezesa, kładziony jest nacisk na identyfikację przyczyn i mechanizmów

powstawania nieprawidłowości, w oparciu o analizę określonych problemów i prawdopodobieństwa ryzyka wystąpienia nieprawidłowości.

Urząd podejmuje określone przedsięwzięcia, które pozwalają na skuteczną realizację zadań i osiągnięcie celów, stosując ustalone mierniki i wskaźniki, jak również promując postawę uczciwego, rzetelnego i obiektywnego postępowania kontrolera podczas wykonywania czynności służbowych zgodnie z obowiązującym „Kodeksem dobrych praktyk kontrolera administracji miar i administracji probierczej”.

W roku 2017 kontynuowane były działania kontrolne mające na celu ustalenie i ocenę danych w zakresie przestrzegania obowiązującego prawa, w szczególności w trosce o ochronę zdrowia, środowiska i bezpieczeństwa oraz o ochronę praw konsumenta.

Udostępniając na stronie internetowej Urzędu **”Sprawozdanie roczne za 2017 r.”** z wykonanych kontroli wyrażamy nadzieję, iż przybliży ono naszą działalność na rzecz poprawy stanu przestrzegania prawa w kraju, a jednocześnie ukazuje zarówno wyzwania jak i problemy przed którymi stoi administracja miar oraz administracja probiercza.

GŁÓWNY URZĄD MIAR

ul. Elektoralna 2
00-139 Warszawa

tel. +48 (22) 581 93 99 (centrala)
fax +48 (22) 581 93 92

email: gum@gum.gov.pl

www.gum.gov.pl
www.bip.gum.gov.pl

Spis treści

WSTĘP	2
Spis treści	4
WPROWADZENIE	5
SZCZEGÓŁOWE WYNIKI PRZEPROWADZONYCH KONTROLI	8
I. Kontrole użytkowników przyrządów pomiarowych podlegających prawnej kontroli metrologicznej	8
II. Kontrole podmiotów i przedsiębiorców, którym Prezes GUM udzielił upoważnień lub zezwoleń na wykonywanie określonej działalności	11
III. Kontrole podmiotów paczkujących	13
IV. Kontrole w zakresie przetwórstwa, naprawy i obrotu wyrobami z metali szlachetnych	16
PODSUMOWANIE	19

Spis tabel

<i>Tabela nr 1. Kontrole OUM</i>	13
<i>Tabela nr 2. Kontrole podmiotów paczkujących</i>	14

Spis wykresów

<i>Wykres nr 1. Kontrole głównych użytkowników pp</i>	9
<i>Wykres nr 2. Skontrolowani użytkownicy pp w OUM</i>	9
<i>Wykres nr 3. Skontrolowane grupy pp</i>	10
<i>Wykres nr 4. Skontrolowane pp w OUM</i>	11
<i>Wykres nr 5. Skontrolowane upoważnione podmioty w OUM</i>	12
<i>Wykres nr 6. Stan zgłoszeń podmiotów paczkujących</i>	14
<i>Wykres nr 7. Kontrole podmiotów paczkujących</i>	15
<i>Wykres nr 8. Kontrole probiercze</i>	17
<i>Wykres nr 9. Zakwestionowane wyroby</i>	18

WPROWADZENIE

Zestawienie i analizę wyników kontroli, wykonanych w kraju w **2017 roku**, sporządzono na podstawie sprawozdań okręgowych urzędów miar (OUM) i okręgowych urzędów probierczych (OUP) oraz materiałów własnych Biura Służby Miar GUM.

Ustawowe zadania Prezesa Głównego Urzędu Miar dotyczą w szczególności sprawowania nadzoru nad przestrzeganiem przepisów:

- ustawy z dnia 11 maja 2001 r. – Prawo o miarach,
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o systemie tachografów cyfrowych,
- ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o towarach paczkowanych,
- ustawy z dnia 1 kwietnia 2011 r. – Prawo probiercze

oraz aktów wykonawczych do tych ustaw.

W 2017 roku skontrolowano i poddano analizie następujące obszary obejmujące:

➤ **w zakresie metrologii:**

- przyrządy pomiarowe (pp) podlegające prawnej kontroli metrologicznej,
- podmioty i przedsiębiorców, którym Prezes GUM udzielił upoważnień lub zezwoleń na wykonywanie określonej działalności,
- podmioty paczkujące;

➤ **w zakresie probiernictwa:**

- miejsca prowadzenia przetwórstwa, wyrobu, naprawy i obrotu wyrobami z metali szlachetnych.

GŁÓWNE WYNIKI KONTROLI:

Realizację ustawowych zadań Prezesa GUM w zakresie sprawowanego nadzoru (w administracji miar i administracji probierczej) w 2017 roku przedstawiają wyniki następujących kontroli:

I. Administracja miar (Główny Urząd Miar, 9 okręgowych urzędów miar i 58 obwodowych urzędów miar).

- Pracownicy terenowych organów administracji miar skontrolowali **13.515** jednostek w zakresie przestrzegania ustawy Prawo o miarach, stwierdzając nieprawidłowości w 713 jednostkach, tj. w 5,3 %. W porównywalnym okresie 2016 roku stwierdzono nieprawidłowości w 861 jednostkach, tj. 6,0 %.
- Bezpośredniej kontroli poddano **44.309** szt. przyrządów pomiarowych, gdzie zakwestionowano 1.294 szt., tj. 2,9 % (w 2016 roku odnotowano 3,4 % nieprawidłowości – 1.648 szt.).
- Skontrolowano **532** podmioty działające na podstawie wydanych przez Prezesa GUM upoważnień lub zezwoleń, stwierdzając nieprawidłowości w 91 podmiotach, tj. w 17,1 % (w roku 2016 stwierdzono nieprawidłowości w 97 podmiotach, tj. 18,0 %).
- Skontrolowano **2.894** podmioty paczkujące oraz wykonano **254** działania sprawdzające u przedsiębiorców (w 2016 r. skontrolowano 2.975 podmiotów paczkujących i wykonano 224 działania sprawdzające).

Struktura organizacyjna **administracji miar** w Polsce jest trzystopniowa:

- **Główny Urząd Miar** z siedzibą w Warszawie;
- **9 okręgowych urzędów miar** mających siedziby w: Bydgoszczy, Gdańsku, Łodzi, Katowicach, Krakowie, Poznaniu, Szczecinie, Warszawie i Wrocławiu;
- **58 obwodowych urzędów miar.**

II. Administracja probiercza (2 okręgowe urzędy probiercze i 8 wydziałów zamiejscowych).

- Pracownicy organów administracji probierczej skontrolowali **822** jednostki w zakresie przestrzegania ustawy Prawo probiercze, w których zakwestionowali ogółem 2.471 szt. wyrobów z metali szlachetnych (w roku 2016 zakwestionowano 3.159 szt. w 798 jednostkach).

Struktura organizacyjna **administracji probierczej** w Polsce jest następująca:

- 2 okręgowe urzędy probiercze** mające siedziby w Warszawie i Krakowie;
- 8 wydziałów zamiejscowych** w Białymstoku, Bydgoszczy, Chorzowie, Częstochowie, Gdańsku, Łodzi, Poznaniu i Wrocławiu.

SZCZEGÓŁOWE WYNIKI PRZEPROWADZONYCH KONTROLI

I. Kontrole użytkowników przyrządów pomiarowych podlegających prawnej kontroli metrologicznej

1. Kontrole w kraju – ogółem

W 2017 roku zespoły kontrolne terenowych organów administracji miar przeprowadziły w kraju łącznie 13.515 kontroli użytkowników przyrządów pomiarowych, w tym:

- kontroli planowych wykonano 13.004 (96,2 % ogółem),
- kontroli doraźnych 511, będących m.in. reakcją na zgłaszane do urzędów uwagi (np. na pracę stacji paliw).

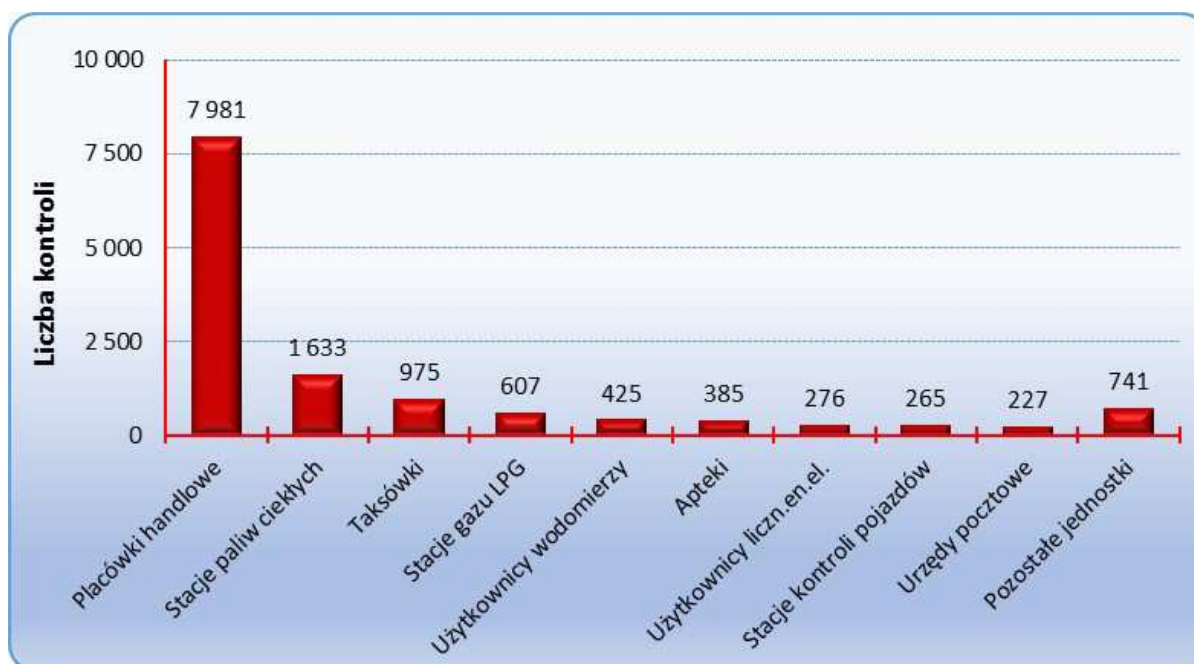
Nieprawidłowości stwierdzono w 713 jednostkach, tj. w 5,3 % ogółem skontrolowanych, które w 96,4 % polegały na stosowaniu pp bez ważnych dowodów prawnej kontroli metrologicznej.

Najniższy poziom nieprawidłowości odnotowano w skontrolowanych jednostkach mieszczących się na obszarach działania OUM Szczecin (1,1 %), OUM Bydgoszcz (2,1 %), OUM Katowice (2,2 %) i OUM Kraków (2,6 %).

Najwięcej kontroli w zakresie przestrzegania przepisów ustawy Prawo o miarach, tj. 7.981 (59,1 % wszystkich kontroli) przeprowadzono w placówkach handlowych, sprawdzając w szczególności stosowanie pp takich jak wagi nieautomatyczne, odważniki oraz przyrządy do pomiaru długości.

Liczbę głównych kontroli wykonanych w kraju (wg miejsc stosowania przyrządów pomiarowych) przedstawia wykres nr 1.

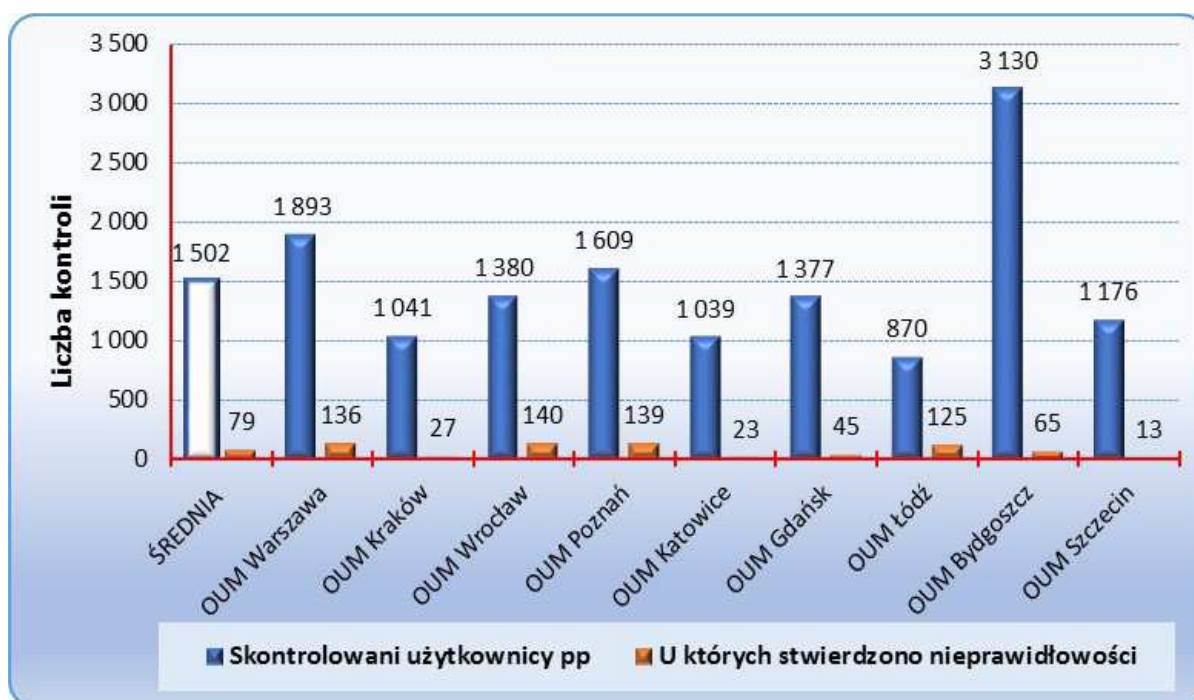
Wykres nr 1. Kontrole głównych użytkowników pp

„Pozostałe jednostki” przedstawione na wykresie nr 1 to te, których skontrolowano w kraju mniej niż 200, m.in. zakłady wulkanizacyjne oraz użytkownicy gazomierzy.

Zestawienie wykonanych przez okręgowe urzędy miar kontroli użytkowników przyrządów pomiarowych i tych, u których stwierdzono nieprawidłowości, przedstawia wykres nr 2.

Wykres nr 2. Skontrolowani użytkownicy pp w OUM

2. Kontrole przyrządów pomiarowych

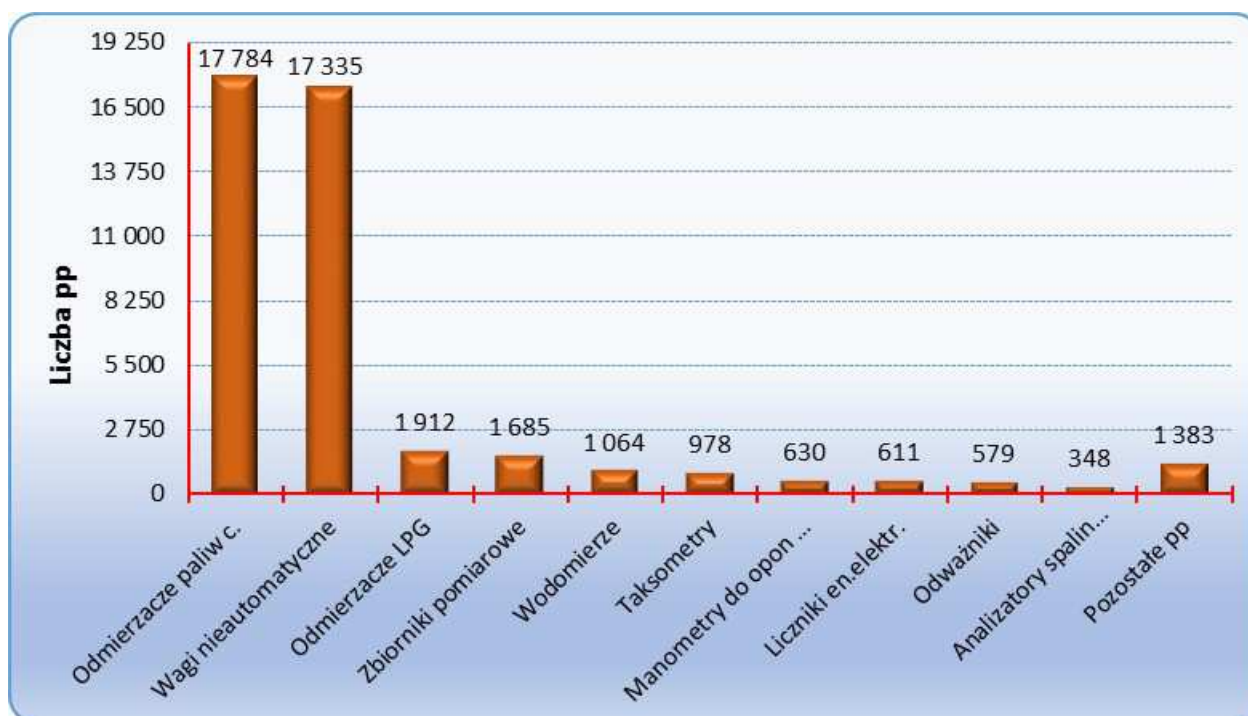
Ogółem na terenie kraju skontrolowano następujące ilości przyrządów pomiarowych będących w obrocie lub użytkowaniu oraz znajdujących się w ewidencjach:

- 44.309 szt. pp w użytkowaniu lub obrocie, w tym: 39,1 % stanowiły wagi nieautomatyczne, 40,1 % odmierzacze paliw ciekłych, 20,8 % pozostałe pp; zakwestionowano 1.294 szt., tj. 2,9 %;
- 2.058,3 tys. szt. pp w ewidencjach m.in. zakładów gazowniczych i energetycznych, w tym: 48,8 % liczników energii elektrycznej, 31,3 % gazomierzy, 19,8 % wodomierzy i 0,1 % ciepłomierzy; zakwestionowano 46,8 tys. szt., tj. 2,3 %.

Stwierdzone nieprawidłowości głównie dotyczyły braku ważnych dowodów prawnej kontroli metrologicznej.

Wykres nr 3 przedstawia największe grupy pp (będących w użytkowaniu lub obrocie) skontrolowane w kraju.

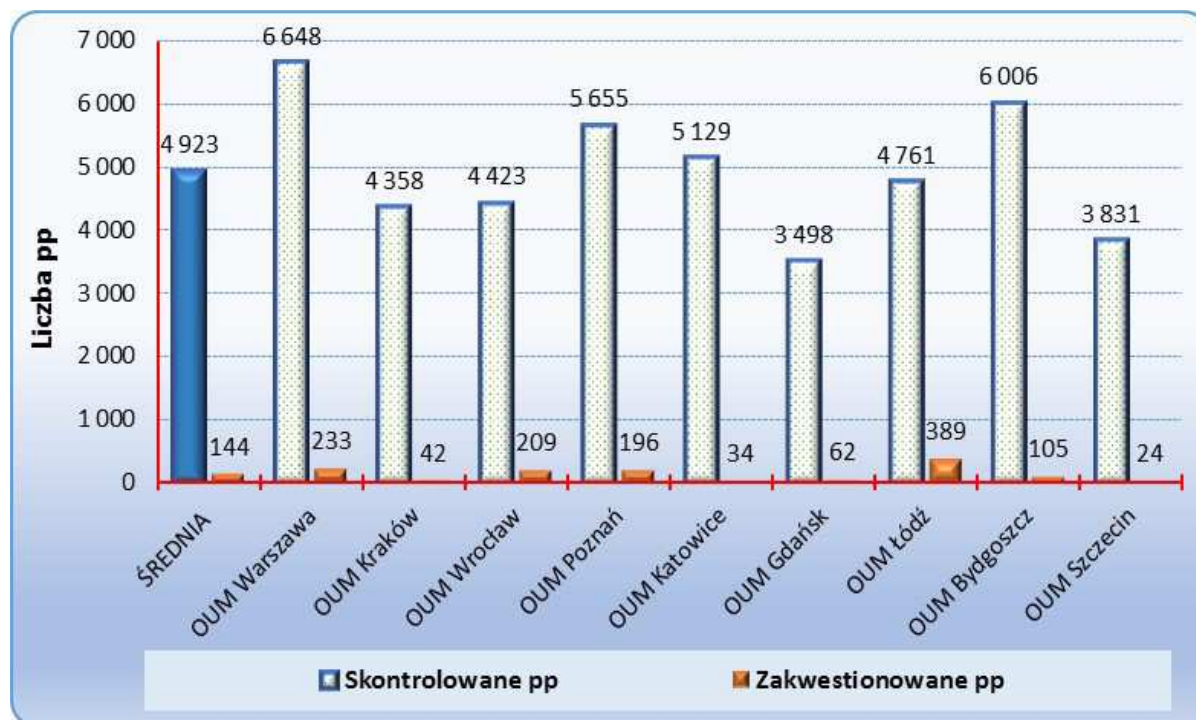
Wykres nr 3. Skontrolowane grupy pp

„Pozostałe pp” przedstawione na wykresie nr 3 to te, których skontrolowano w kraju mniej niż 300 sztuk, m.in. gazomierze oraz mierniki poziomu wysokości napełniania zbiorników pomiarowych.

Na wykresie nr 4 przedstawiono liczby skontrolowanych i zakwestionowanych pp (w obrocie i użytkowaniu) w poszczególnych OUM.

Wykres nr 4. Skontrolowane pp w OUM

Roczny plan kontroli w zakresie miejsc stosowania (użytkowników) przyrządów pomiarowych został wykonany w **94,4 %**.

II. Kontrole podmiotów i przedsiębiorców, którym Prezes GUM udzielił upoważnień lub zezwoleń na wykonywanie określonej działalności

Łącznie w 2017 roku zespoły kontrolne terenowych organów administracji miar skontrolowały 532 podmioty posiadające upoważnienia lub zezwolenia Prezesa na wykonywanie określonej działalności, w tym:

- 195 podmiotów, które uzyskały od Prezesa GUM zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie instalacji, naprawy lub sprawdzania tachografów samochodowych (UZ); w 21 przypadkach zostały stwierdzone nieprawidłowości (10,5 % skontrolowanych);
- 315 podmiotów, które uzyskały od Prezesa GUM zezwolenie na prowadzenie warsztatu w zakresie instalacji, w tym aktywacji, napraw oraz sprawdzania tachografów cyfrowych (UZC); w 70 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości (22,2 % skontrolowanych);

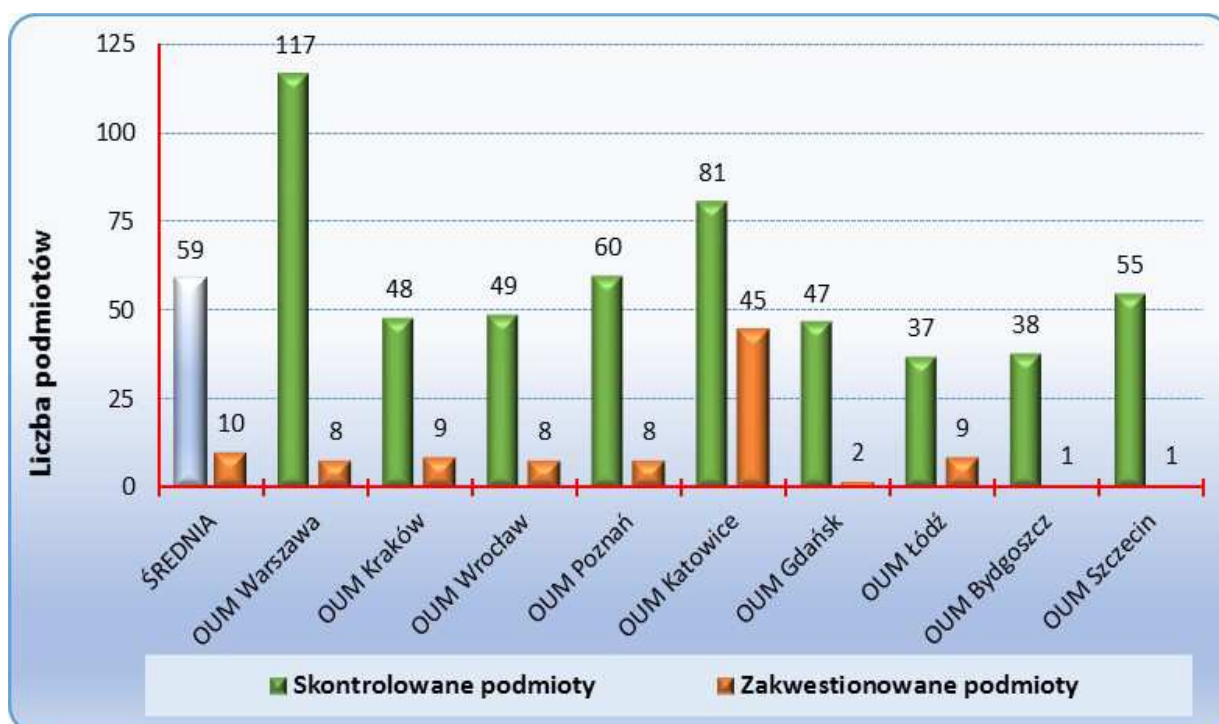
- 22 podmioty posiadające upoważnienia Prezesa GUM do legalizacji pierwotnej i ponownej określonych przyrządów pomiarowych - nie odnotowano nieprawidłowości.

W 91 jednostkach stwierdzono nieprawidłowości, czyli w 17,1 % ogółem skontrolowanych. Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości podczas czynności kontrolnych w ww. podmiotach to niezgodne z wymaganiami dokumentowanie wykonanych czynności, nakładanie cech i zabezpieczeń niezgodnie z wymaganiami lub stosowanie niewłaściwego wyposażenia (lub bez wymaganych dowodów prawnej kontroli metrologicznej).

Do tych podmiotów wystosowane zostały zalecenia pokontrolne, zobowiązujące je do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości w określonym czasie.

Na wykresie nr 5 przedstawiono liczby skontrolowanych upoważnionych podmiotów w poszczególnych OUM.

Wykres nr 5. Skontrolowane upoważnione podmioty w OUM

Roczny plan kontroli w tym zakresie zrealizowano w **96,0 %**.

Kontrole wykonane przez terenowe organy administracji miar w 2017 roku przedstawia tabela nr 1.

Tabela nr 1. Kontrole OUM

Wyszczególnienie	Skontrolowane pp	Kontrole użytkowników pp	Kontrole upoważnionych podmiotów
OUM Warszawa	6 648	1 893	117
OUM Kraków	4 358	1 041	48
OUM Wrocław	4 423	1 380	49
OUM Poznań	5 655	1 609	60
OUM Katowice	5 129	1 039	81
OUM Gdańsk	3 498	1 377	47
OUM Łódź	4 761	870	37
OUM Bydgoszcz	6 006	3 130	38
OUM Szczecin	3 831	1 176	55
OGÓŁEM	44 309	13 515	532

W rezultacie wszystkich stwierdzonych nieprawidłowości inspektorzy nadzoru administracji miar w 2017 roku:

- wystawili 691 mandatów karnych na łączną kwotę 113.450 zł,
- skierowali 6 wniosków o ukaranie do sądów,
- wykonali 321 rekontroli i zastosowali 61 pouczeń.

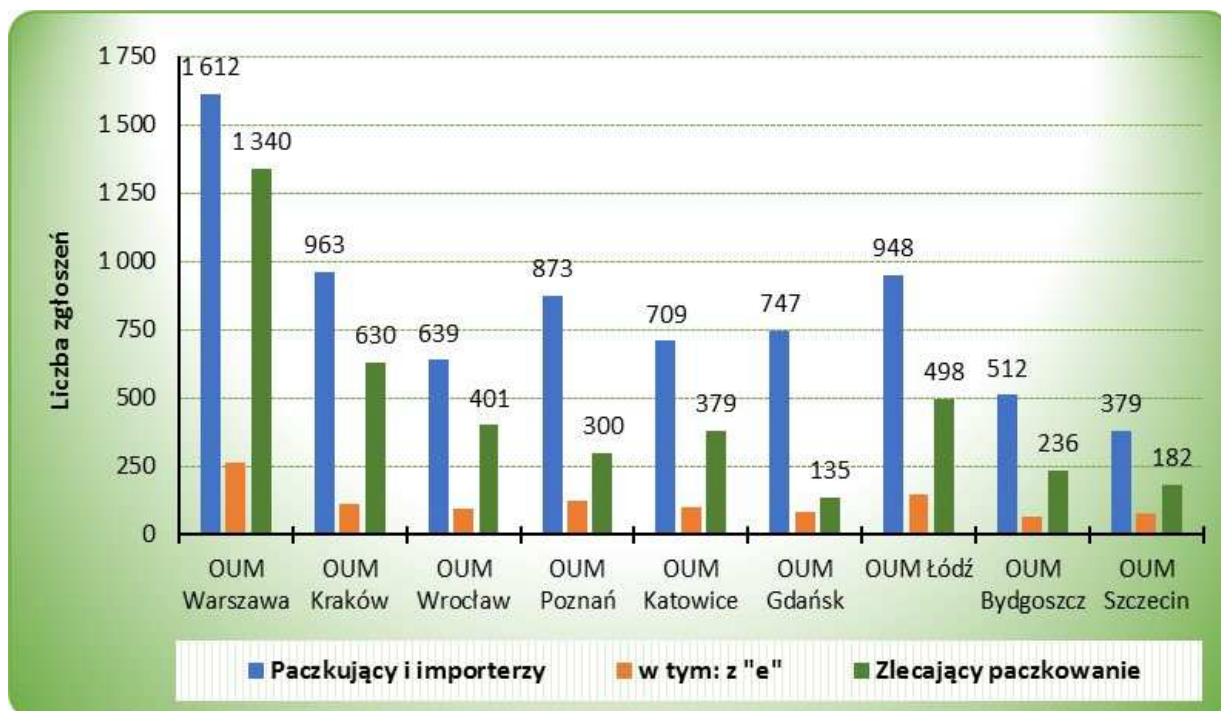
III. Kontrole podmiotów paczkujących

W 2017 r. na terenie kraju skontrolowano 2.894 przedsiębiorców, w tym kontrole planowe wykonano u 345 podmiotów paczkujących, a kontrole doraźne u 2.549 podmiotów paczkujących. Ponadto inspektorzy administracji miar wykonali 254 działania sprawdzające u przedsiębiorców, które miały na celu aktualizację danych zawartych w zgłoszeniach faktu paczkowania lub importu towarów przekazywanych do okręgowych urzędów miar.

Łącznie kontrolą objęto 3.348 partii towarów paczkowanych uznanych przez podmiot paczkujący za spełniające wymagania określone w ustawie. W wyniku przeprowadzenia testu referencyjnego zakwestionowano 59 partii (1,8 %).

Stan zgłoszeń podmiotów paczkujących, zgodnie z art. 12 i 13 ustawy o towarach paczkowanych, na dzień 31 grudnia 2017 r. przedstawia wykres nr 6.

Wykres nr 6. Stan zgłoszeń podmiotów paczkujących

Inspektorzy z okręgowych urzędów miar przeprowadzili u podmiotów paczkujących kontrole planowe i doraźne, natomiast inspektorzy z obwodowych urzędów miar przeprowadzili wyłącznie kontrole doraźne.

Tabela nr 2 przedstawia zestawienie wyników tych działań.

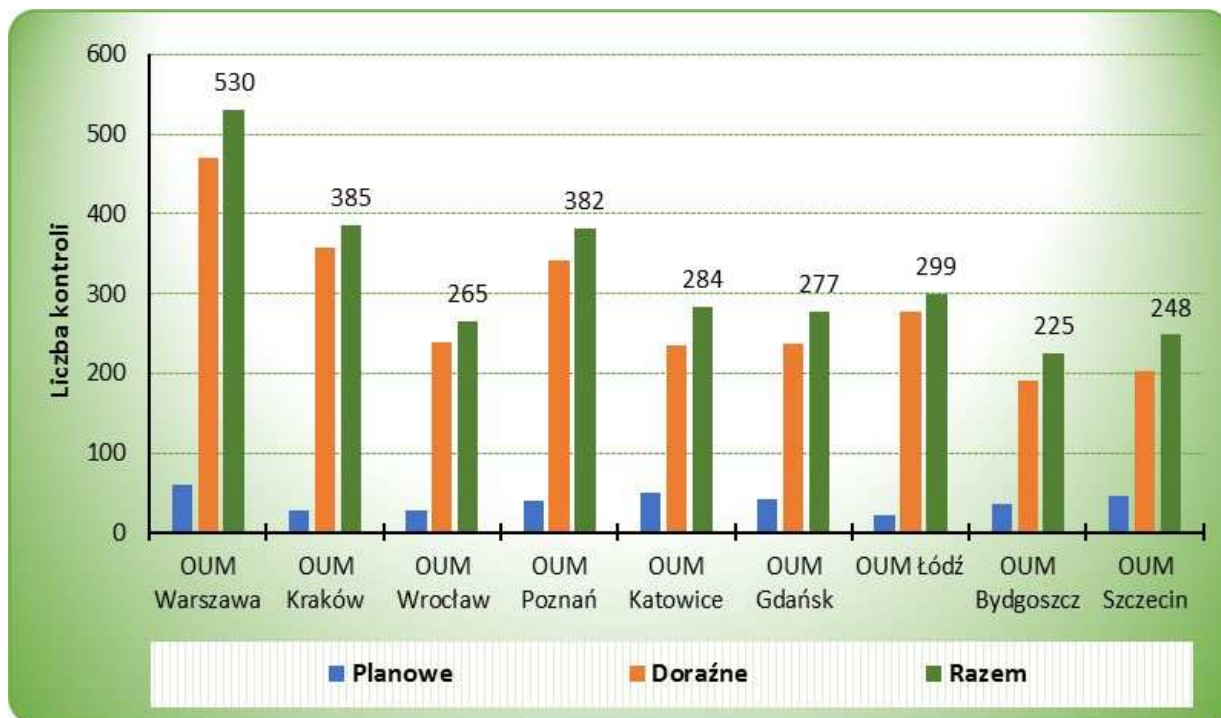
Tabela nr 2. Kontrole podmiotów paczkujących

OUM	Kontrole wykonane na terenie OUM					
	OUM		Obw.UM	Suma	DS	KP
	P	D	D			
Warszawa	60	49	420	529	105	36
Kraków	27	78	280	385	15	12
Wrocław	27	49	189	265	20	1
Poznań	40	133	209	382	9	8
Katowice	49	125	110	284	12	6
Gdańsk	41	62	174	277	5	28
Łódź	21	65	213	299	70	16
Bydgoszcz	35	44	146	225	16	1
Szczecin	45	24	179	248	2	1
Ogółem	345	629	1 920	2 894	254	109

Gdzie: *P* – kontrole planowe; *D* – kontrole doraźne; *DS* – działania sprawdzające; *KP* - kontrole podjęte, które nie doszły do skutku.

Wykonane przez OUM kontrole przedstawia wykres nr 7.

Wykres nr 7. Kontrole podmiotów paczkujących

Kontrole planowe, zgodnie z ustawą o towarach paczkowanych, dotyczą tylko podmiotów paczkujących oznaczających towary znakiem „e”. W ramach kontroli planowych skontrolowano 338 systemów kontroli wewnętrznej ilości towaru paczkowanego stosowanych przez podmiot paczkujący, zakwestionowano 1 system (0,3 %). Podczas kontroli planowych sprawdzono 704 partie towarów paczkowanych, z czego zakwestionowano 14 (1,9 %).

W ramach kontroli doraźnych skontrolowano 2.644 partie towaru paczkowanego, z czego zakwestionowano 45 (1,7 %). Podczas kontroli doraźnych oceniono także 1.031 systemów kontroli wewnętrznej ilości towaru paczkowanego stosowanych przez podmiot paczkujący, z czego zakwestionowano 26 (2,5 %).

Główną przyczyną zakwestionowania partii było przede wszystkim to, że średnia ilość rzeczywista towaru paczkowanego była mniejsza od wartości kwalifikującej (lub ilości nominalnej Q_n towaru paczkowanego deklarowanej na opakowaniu), a ponadto:

- liczba towarów w próbce o błędzie z zakresu od $Q_n - T_1$ do $Q_n - 2T_1$ przekraczała wartość dopuszczalną,
- w kontrolowanej próbce występowały towary, których błąd przekraczał wartość $2T_1$.

Oznaczenia Q_n i T_1 oraz wartość kwalifikująca zostały określone w § 1 ust. 2 i 3 oraz w § 6 ust. 3 załącznika nr 2 do ustawy o towarach paczkowanych.

W zakresie przestrzegania ustawy Prawo o miarach kontrolą objęto wszystkie przyrządy pomiarowe stosowane w systemie kontroli wewnętrznej ilości towaru paczkowanego tj. 6.783 sztuki, zakwestionowano 43 sztuki (0,6 %).

W przypadku 436 kontroli (tj. 15,1 % wszystkich kontroli) stwierdzono naruszenia ustawy o towarach paczkowanych i/lub ustawy Prawo o miarach, w wyniku czego wydano zalecenia pokontrolne. Zalecenia dotyczyły 548 przypadków naruszenia przepisów, m.in.: niewłaściwego stosowania pp, niewłaściwego stosowania oznakowań i jednostek miar na towarach paczkowanych lub sprawdzona partia nie spełniała wymagań dopuszczenia do obrotu.

Na winnych naruszenia przepisów ustawy Prawo o miarach i ustawy o towarach paczkowanych nałożono 135 mandatów karnych na kwotę 19.170 zł oraz udzielono 22 pouczeń.

Za czynności związane z kontrolami planowymi oraz doraźnymi (w przypadku wyniku negatywnego) zostały pobrane opłaty zgodnie zobowiązującymi przepisami.

Roczny plan kontroli w zakresie kontroli podmiotów paczkujących został wykonany w **89,9 %**.

IV. Kontrole w zakresie przetwórstwa, naprawy i obrotu wyrobami z metali szlachetnych

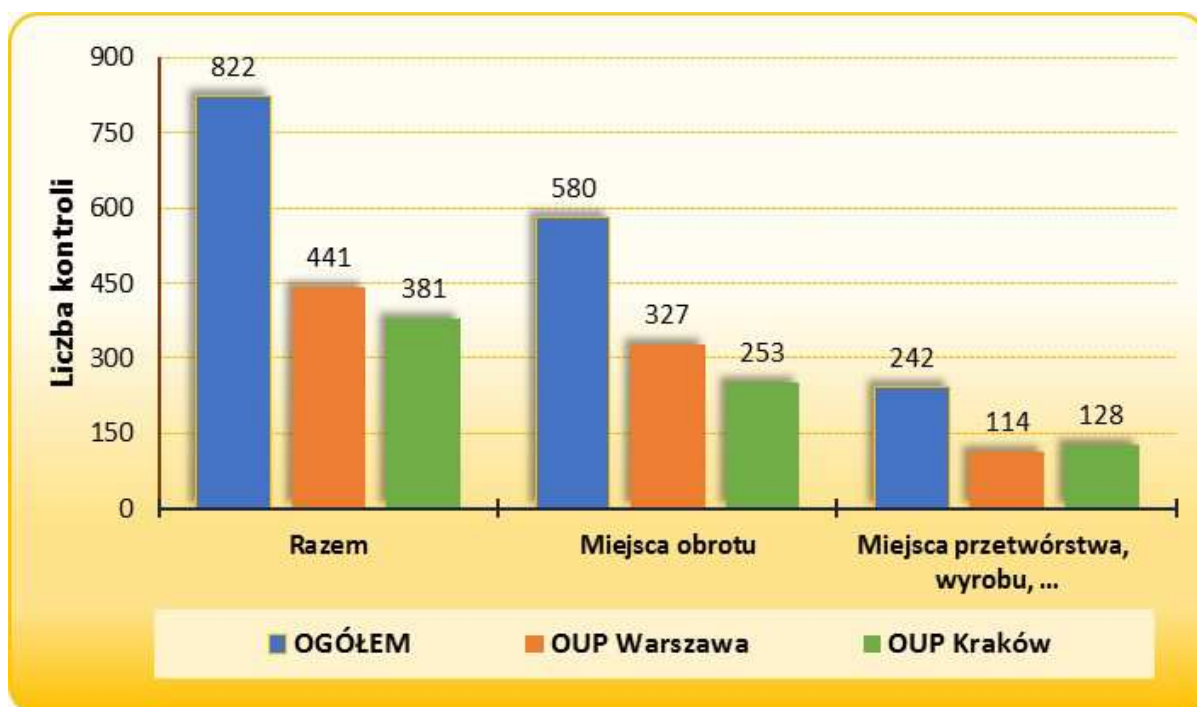
W 2017 roku zespoły kontrolne administracji probierczej wykonały 822 kontrole w miejscach przetwórstwa, naprawy lub obrotu wyrobami z metali szlachetnych, w tym 580 kontroli w miejscach obrotu i 242 kontrole w miejscach wytwarzania, przetwórstwa, naprawy i obrotu.

Na obszarze działania Okręgowego Urzędu Probierczego w Warszawie wykonano 441 kontroli jednostek, w tym 327 kontroli w miejscach obrotu i 114 kontroli w miejscach wytwarzania, przetwórstwa, naprawy i obrotu.

Na obszarze działania Okręgowego Urzędu Probierczego w Krakowie skontrolowano 381 jednostek, w tym 253 miejsca obrotu i 128 miejsc wytwarzania, przetwórstwa, naprawy i obrotu.

Wykonane kontrole probiercze przedstawia wykres nr 8.

Wykres nr 8. Kontrole probiercze

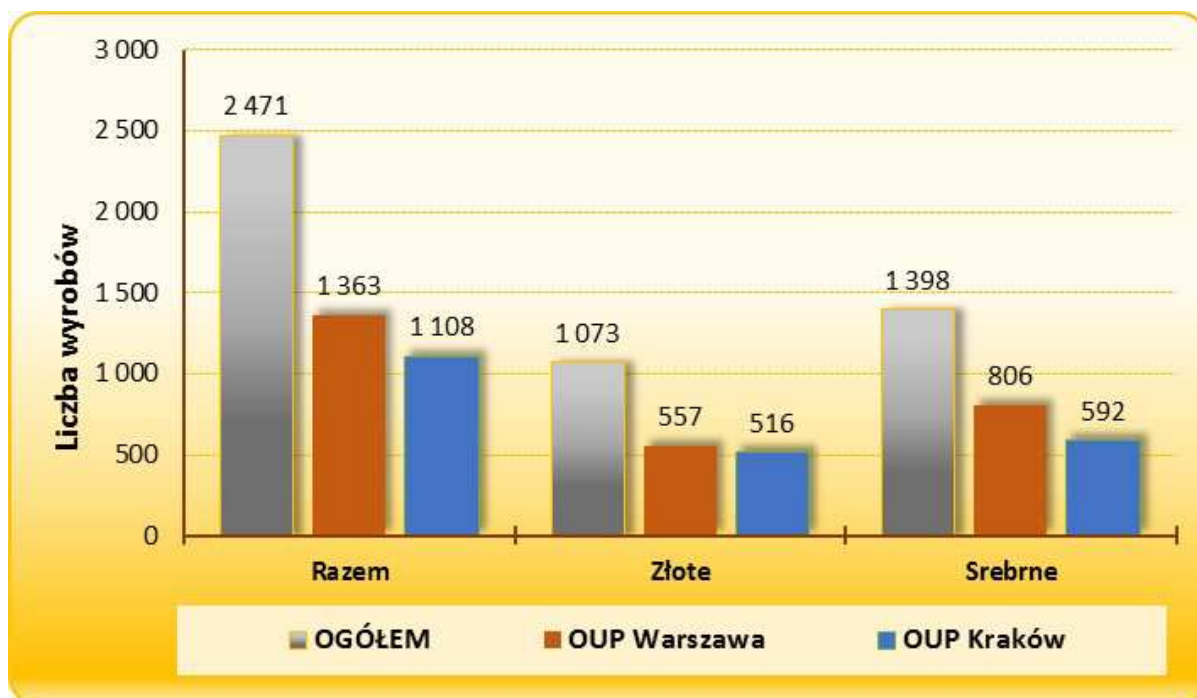
Ogółem w 2017 roku we wszystkich skontrolowanych jednostkach zakwestionowano i wycofano z obrotu, w drodze decyzji administracyjnej, łącznie 2.471 sztuk wyrobów oferowanych do sprzedaży (1.073 wyroby złote i 1.398 wyrobów srebrnych), w tym:

- pracownicy OUP w Warszawie zakwestionowali ogółem 1.363 sztuki wyrobów oferowanych do sprzedaży, w tym: 557 szt. wyrobów ze złota i 806 szt. ze srebra;
- pracownicy OUP w Krakowie zakwestionowali ogółem 1.108 sztuk wyrobów oferowanych do sprzedaży, w tym: 516 szt. złotych wyrobów i 592 szt. srebrne z powodu braku cech probierczych.

Nie stwierdzono wyrobów oznaczonych fałszywymi cechami probierczymi.

Zakwestionowane przez okręgowe urzędy probiercze wyroby z metali szlachetnych przedstawia wykres nr 9.

Wykres nr 9. Zakwestionowane wyroby

Kontrolujący za nieprzestrzeganie przepisów ustawy Prawo probiercze wystawili 212 mandatów karnych na łączną kwotę 38.500 zł.

Roczny plan kontroli probierczych zrealizowano w **100,2 %**.

PODSUMOWANIE

Celem prowadzonej sprawozdawczości jest m.in. przygotowanie, przy pomocy okresowych sprawozdań, informacji o stanie działań w zakresie sprawowanego nadzoru Prezesa Głównego Urzędu Miar nad przestrzeganiem przepisów prawa przez podmioty kontrolowane jak również jednostki nadzorowane oraz zaspokojenie potrzeb informacyjnych odbiorcom zainteresowanym funkcjonowaniem administracji miar i administracji probierczej.

Dane sprawozdawcze zbierane i poddawane analizie są źródłem informacji wspierających procesy decyzyjne zapadające w administracji miar i probierczej.

Działania sprawozdawczo-analityczne umożliwią prowadzenie stałej oceny i właściwej interpretacji uzyskanych wyników kontroli w kraju, zdefiniowanie obszarów, które wymagają szczególnego zintensyfikowania działań nadzorczych i kontrolnych, a co za tym idzie, stałego podnoszenia jakości sprawowanego nadzoru oraz rzetelnego informowania opinii publicznej.

Zgodnie z zakresem swoich kompetencji Biuro Służby Miar prowadzi cykliczną sprawozdawczość, w oparciu o sprawozdania OUM i OUP, w której prezentowane są informacje z zakresu nadzoru Prezesa GUM nad przestrzeganiem przepisów ustaw: Prawo o miarach, Prawo Probiercze, o towarach paczkowanych i o systemie tachografów cyfrowych.

Rok 2017 to kontynuacja działań z lat poprzednich, bieżące monitorowanie procesów zachodzących w otaczającej nas rzeczywistości, analizowanie oraz planowanie i realizacja nowych przedsięwzięć z uwzględnieniem poziomu posiadanych zasobów.

Niniejsze sprawozdanie jest corocznym podsumowaniem działalności kontrolnej w 2017 roku dziewięciu okręgowych urzędów miar i dwóch okręgowych urzędów probierczych oraz zestawieniem tych wyników z wynikami kontroli lat wcześniejszych.

Porównywanie wyników rocznych sprawozdań za kilkuletni okres umożliwia wiarygodne i rzetelne rozpoznanie stanu i efektów sprawowanego nadzoru, daje także obraz jakości zarządzania i trafności uprzednio podejmowanych decyzji w kwestiach wykonanych kontroli.

Realizacja rocznych planów kontroli 2017 roku przedstawia się następująco:

- plan kontroli jednostek (tj. miejsc stosowania i użytkowania przyrządów pomiarowych) wykonano w 94,4 %,
- plan kontroli podmiotów upoważnionych wykonano w 96,0 %,
- plan kontroli podmiotów paczkujących wykonano w 90,0 %,
- plan kontroli probierczych wykonano w 100,2 %.

Należy tu zaznaczyć, że zatrudnienie w administracji miar i administracji probierczej, w tym także w służbach nadzoru, kształtuje się w ostatnich latach na porównywalnym poziomie, a zatem większy nacisk kładziony jest na wypracowanie metodyki postępowania kontrolnego tak, aby zasoby, którymi dysponujemy, były wykorzystywane w sposób pozwalający na skoncentrowanie działań na obszarach obarczonych największym ryzykiem występowania nieprawidłowości (w celu jego minimalizacji) oraz na maksymalną ochronę praw konsumentów.

Łącznie z tytułu stwierdzonych nieprawidłowości w 2017 roku w administracji miar i administracji probierczej nałożono 1.038 grzywien w drodze mandatów karnych na kwotę 171.120 zł, skierowano 10 wniosków o ukaranie do sądów rejonowych, przeprowadzono 321 rekontroli oraz zastosowano 83 pouczenia.

Dla porównania: w 2016 roku wystawiono 1.221 grzywien w drodze mandatów karnych na kwotę 194.890 zł, skierowano 11 wniosków o ukaranie do sądów rejonowych, przeprowadzono 421 rekontroli oraz zastosowano 106 pouczeń.

W zakresie **nadzoru** sprawowanego przez **administrację miar** w stosunku do użytkowników przyrządów pomiarowych w 2017 roku główne kontrole stanowiły około 60 % kontrole placówek handlowych i około 20 % kontrole stacji paliw.

Z analizy liczb ww. kontroli do liczb działających w kraju sklepów i stacji paliw podawanych przez GUS wynika, że w roku skontrolowano 24,6 % stacji paliw (9.099¹) i 2,2 % sklepów (367.011¹).

Nieprawidłowości dotyczące stacji paliw, zgodnie z ustawą z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2012 r. poz. 1058 z późn. zm.) zgłaszane były do Prezesa URE.

Administracja miar znaczny nacisk kładzie na wykonywanie kontroli metrologicznych przyrządów pomiarowych. W analizowanym okresie przeprowadzono po 23 % kontroli metrologicznych odmierzaczy paliw płynnych i odmierzaczy gazu LPG.

Systematycznie prowadzone kontrole skutkują spadkiem liczby stwierdzanych nieprawidłowości, m.in. tych, które stanowią największy procent w ich ogólnej liczbie, czyli brak ważnych dowodów prawnej kontroli metrologicznej.

Biorąc pod uwagę poziom nieprawidłowości stwierdzanych w latach 2014 – 2017 oraz działania jakie administracja miar podejmowała, w tym koncentrujących się na dalszej poprawie sytuacji (korzystanie z jednolitych procedur kontroli, kreowanie i promowanie dobrych praktyk metrologicznych, systematyczne prowadzenie kontroli) w ww. obszarach, należy odnotować pozytywne tendencje spadkowe:

- w kontrolach jednostek (placówki handlowe, stacje paliw, taksówki etc.): w 2014 r. - 7,0 %, w 2015 r. - 6,5 %, w 2016 r. - 6,0 % i w 2017 r. - 5,3 % nieprawidłowości;
- w kontrolach przyrządów pomiarowych odpowiednio: 4,2 %, 4,3 %, 3,4 % i 2,9 %.

W przypadku kontroli podmiotów działających na podstawie upoważnień lub zezwoleń Prezesa GUM odnotowujemy widoczną poprawę sytuacji, a mianowicie od poziomu 26,4 % w 2014 roku spadek w roku 2015 do 21,3 %, w 2016 r. do 18 %,

¹ Liczba stacji paliw i sklepów wg Rocznika Statystycznego 2017 r.

a w roku 2017 do 17,1 %. Mimo to obszary te w najbliższych latach winny być nadal przedmiotem szczególnego zainteresowania w ramach czynności nadzorczych podejmowanych przez organy administracji miar.

Kontrole podmiotów paczkujących prowadzone są zgodnie z przyjętymi planami. Tu również obserwujemy systematyczny spadek nieprawidłowości, a mianowicie: w 2014 r. – 632 kontrole z nieprawidłowościami, w 2015 r. – 513, w 2016 r. – 477 i w 2017 r. – 436.

Ww. kontrole z nieprawidłowościami dotyczyły naruszenia ustawy o towarach paczkowanych i/lub ustawy Prawo o miarach.

Zakwestionowane przez kontrolujących partie towarów paczkowanych zostały poddane przez podmioty paczkujące działaniom korygującym mającym na celu to aby partie towarów paczkowanych niespełniające wymagań określonych w ustawie o towarach paczkowanych nie zostały wprowadzone do obrotu. Natomiast zakwestionowane podczas kontroli przyrządy pomiarowe były zgłaszane do ponownej kontroli metrologicznej.

Każdorazowo do właściwych Wojewódzkich Inspektoratów Inspekcji Handlowej i Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych przekazywane są przez Okręgowe i Obwodowe Urzędy Miar informacje o podmiotach, w stosunku do których wydano zalecenia pokontrolne (tzn. gdy kontrola planowa lub doraźna zakończyła się wynikiem negatywnym).

W zakresie **nadzoru** sprawowanego przez **administrację probierczą** kontrole prowadzone są systematycznie, utrzymując ich liczbę w każdym roku na zbliżonym poziomie, z lekką tendencją wzrostową tj. w 2014 r. wykonano 765 kontroli, w 2015 r. 776, w 2016 r. 798 i w 2017 r. 822.

Kontrole te mają charakter planowy lub doraźny. Kontrole planowe przeprowadza się na podstawie rocznego planu kontroli probierczych, a kontrole doraźne na podstawie zarejestrowanej i przyjętej do realizacji informacji.

Najczęściej stwierdzane wykroczenia polegają na obrocie wyrobami z metali szlachetnych bez cech probierczych, braku oznaczenia wyrobów zwolnionych z obowiązku badania i cechowania (tj. czyn z art. 45 ustawy Prawo probiercze) oraz zaniechaniu obowiązku umieszczania tabeli cech probierczych w miejscu widocznym dla klientów (tj. czyn określony w art. 47 ustawy Prawo probiercze).

W przypadku stwierdzenia przez kontrolujących nieprawidłowości, przewodniczący zespołu kontrolującego, na podstawie art. 37 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo probiercze, wydaje zalecenia pokontrolne i sprawdza stan ich realizacji.

Prowadzone działania nadzorcze mają na celu sprawdzanie i promowanie przestrzegania w kraju obowiązującego prawa z zakresu administracji miar i administracji probierczej, głównie w trosce o ochronę bezpieczeństwa obrotu gospodarczego i praw konsumenta.

Kontrolerzy prowadzili działania o charakterze edukacyjnym, uświadamiając lub przypominając przedsiębiorcom o ich prawach i obowiązkach wynikających z ustaw:

Prawo o miarach, o systemie tachografów cyfrowych, o towarach paczkowanych oraz Prawo probiercze.

Należy też zwrócić uwagę na fakt, że oprócz funkcji korygującej kontrole spełniają również funkcję profilaktyczną, instruktażową oraz doradczą. Istotą kontroli wykonywanych przez administrację miar oraz administrację probierczą nie jest jedynie wskazywanie nieprawidłowości i uchybień, ale również inicjowanie działań naprawczych podejmowanych przez kontrolowanych oraz propagowanie wdrażania pozytywnych praktyk i rozwiązań zapobiegających występowaniu nieprawidłowości w przyszłości.

Reasumując, wyrażamy nadzieję, że możemy wspólnie obserwować efekty naszych działań, które przyczyniają się do zwiększenia poziomu ochrony praw konsumenta, wpływają również na kształtowanie nowoczesnego, życzliwego i przyjaznego wizerunku administracji państwowej.

Przygotowane przez:

Biuro Służby Miar
Wydział Administracji Terenowej
Główny Urząd Miar